

Dyd, Troskab mod og Dapperhed,
 og hvad Som giver Ære
 Det Kunde hver i mange leed,
 af Hans Excempel lære,
 Med Schipio og Hannibal,
 Med Phyrro og Eugene,
 Hand noch var Kommen udi Tall,
 Om Døden ey hans beene,
 For tilig hafde feldet om,
 hand derpaa har giort Prøve,
 Der Hand Saa Ofte Modig Kom,
 i Kamp mod Svendsche Løwe,
 I Krigens Kugle Blandet Ild,
 var han Een Salamander,
 Enfin han var Soldat Saa Snild,
 Som fordum Alexander,

(Fortsat S. 241).

En rettelse med hensyn til fremstillingen af Peder Wessels ungdomsliv.

Af Cand. mag. C. E. Secher.

I sit fortjenstfulde skrift »Efterretninger om den danske og norske somagt«, 2det Bind s. 102—103, siger H. G. Garde, at det i C. P. Rothes »Tordenskjolds levned's beskrivelse« fortællés, at Peder Wessel, efter sin ansøgning af 28de marts 1706, blev antagen til »lærling ved Holmen«, og at han som sådan gjorde en rejse til Vestindien og en anden til Østindien, og at han, da kongen den 11te januar 1709, under sit ophold i Venedig, havde udnævnt ham til søkadet med 52 rdlr.s årlig gage i steden for den til 100 rdl.s gage avancerede Jakob Friberg, atter foretog en rejse til Østindien, og Garde lægger til: Videre dokumenterede efterretninger så vel herom, som om hans antagelse til »lærling ved Holmen« og hans første koffardi-rejser, have ej været at erholde. Garde må bl. a. have været i tvivl om rigtigheden af den angivelse, at han både skulde have været i Vest- og Øst-Indien for hans udnævnelse til kadet. I geheimearkivet, under afdelingen »refererede sager«

fra krigsministeriet, findes tre memorialer eller ansøgninger fra Peder Wessel, ikke egenhændige, men skrevne i hans navn. Heraf får man den underretning, at han *ikke* har været indskreven som »lærling ved Holmen«, og at han *ikke* har været både i Vest- og Øst-Indien for sin udnævnelse til søkadet; det var den gang aldeles umuligt i løbet af hen imod 1½ år at gøre en længre rejse end til Guinea, derfra til Vestindien med de indkøbte Neger-slaver og derfra hjem. Af den første ansøgning ses det, at han må være kommen tilbage fra Vestindien omtrent ved midsommers tid 1708 og ikke, som det heder i H. G. Bohrs »Peder Tordenskjold«, 2den udg. 1866, s. 5, i begyndelsen af året 1709. Af den anden her meddelte ansøgning til kongen ses det, at hans forældre havde haft et meget stort tab ved ildebrand, og at faderen aldeles ikke var i stand til at underholde ham, imedens han ventede efter svaret på sin ansøgning. Da nogle skibe i oktober 1708, efter hans udtalelse i ansøgningen, gjorde sig rede til at afsjæle til Østindien, har han næppe kunnet vente mange dage, før han gik om bord på ett af disse, og hans bøn om hurtig afgørelse er der intet hensyn taget til. Kongen har den gang haft så meget at tage vare med hensyn til sin lystfærd til Italien, at han ikke har kunnet bryde sig stort om Peder Wessels ansøgning, og hele november måned gaves der på grund af den italienske rejse intet svar på de mange indkomne ansøgninger. Overkrigssekretæren torde aldeles intet afgøre paa egen hånd.

Stormechtigste Monarch
Allernaadigste Arve Herre og
Konge!

Den store naade, som Eders Kongelige Mayestet omtrent for een 3 Aars Tid lod see Jmod Mig, J det Mig Allernaadigst blef belovet, At Jeg med tiden til een Cadettis Charge Ved deris Kongelige Mayestets Sõe-Estat skulle Vorde Emplojeret, Animerer Mig nu J dybeste underdanighed at indgifue een Memorial til Min Allernaadigste Herre og Konge med Allerunderdanigste Bön og Begiæring, At saasom Jeg nu fornemmer at een Cadettis platz i disse dager skal Vorde Vacant og Ledig, Jeg da til den samme Allernaadigst maatte forhielpis. Og har Jeg fra den første tid af Jeg erholte saadane Store Promissa, Jnderligen söcht min Plaicir J at gjøre Mig i de Sager Capabel som af een i slig affaires

Kunde eskis og forlangis, Og til den Ende efter Underdanigste der om erhverfuede Forlof paatog mig een Reise til Genuam (o: Guinea) og Vestindien, Hvor Jeg med Stor travalje og Besværighed ej allene söchte offerter (sic) at giöre Mig udj Min Navigation Perfectioneret, Mens endogsaa at naae Nogen Viidenskab i de Sager, som Ved skibs handel daglig kunde læris og erfaris, hvor udj Jeg er formeenende at hafue lagt slig fundament, som Mig til de Scientiers Videre udgranskning mig (sic) dis lettere kunde betiene, om Jeg til foromrörte Vacante platz Allernaadigst blef forhiulpen. Saasom hverchen Mine For Eldris, Eders Kongelige Mayestets Underdanigste Raadmand j Trundhiem, eller Min egen tilstand har sig det bemechtiget (sic), som mig til Subsistence efter een platz lang Varig at op bie Kunde betiene, Og al Min attraae er at giöre Mig i de Sager Perfectioneret, som Kunde Være Min Allernaadigste Arve Herre og Konge og Mit Fædrene Land til tieniste, Jeg ervarter udj dybeste underdanighed Eders Kongelige Mayestets Naadigste resolution Med forsichring at Gud Vil Eders Naade med Velsignelse recompensere. Jeg Læfuer J dybeste underdanighed

Hafniæ die 7 Julij
1708.

Min Allernaadigste
Herris og Kongis
underdanigste tiener
Petter Vessel.

Nogle dage senere skrev han følgende brev til overkrigssekretæren:

Deris Exelence
Höyædle og Velbaahrne Hr
Geheime-Raad Lente!

Jeg fordrister mig udj dybeste underdanighed at incommodere Deris Exelence med denne Min Underdanigste Memorial, Allerydmygest Supplicerendis, at Deris Exelence Allergunstigst for Min dristighed Mig vil behage at Pardonere. Jeg indlefuerede Min Allerunderdanigste Suppliqve af den 7. Julij Nestafvichte, hvor udj Mit underdanigste andragende Var dette, at Jeg Allernaadigst til den første Vacante Cadettis Charge maatte Emplojeris. Og skal det Allernaadigst have behaget Deris Mayestet |:som mig af Vedkommende er refereret:| saaledis paa Min underdanigste andmodning at resolvare, at Jeg til Fornemfte platz naadigst skulle for-

hielpis, Mens at Jeg Min Extraction sampt tilstand skulle göre Notificabel, hvilchet Jeg nu med Min underdanigst indgifne Memorial til Mayesteten Allerydmygest har ladet mig Være angelegen. Alt saa er Jeg til Deris Exelencø Allerydmygest bönfaldende, at hand Mig Ved sin Höy-Formaaende Recommendation Mig (sic) till fornefnite Mit andragende Gunstigst Ville forhielpe, Saasom Jeg ingen anden Patron haver end Gud i Himmelen, Der skal böye Deris Exelence til een Naadig Bönhørelse, og er Jeg der om forsihret, at Gud igien Med Velsignelse Deris Exelencis Mildhed Naadigst vil Recompensere. Jeg Lever i All Min Lifuis tid

Deris Exelencis
Ydmygeste og Ringeste tiener
Petter Vessel.

Hafniæ d. 19 Julij
Anni 1708.

Med dette brev fulgte en *memorial* til kongen, der, efter at have modtaget den för omtalte ansøgning, havde gjort krav på »eine nähere explication«. Memorialen haves ikke, undtagen i »extract«; denne er dog nogenlunde udførlig. Heri heder det, at kongen har lovet ham en plads som kadet i søetaten. Ligeledes giver han den oplysning om sin »extraction«, at hans fader er rådmand i Thronbhjem, at han selv for tre år siden har været i Dr. Peder Jespersens tjeneste og da har talt med kongen i dennes stald, hvor kongen, efter at have hørt om hans extraction, har givet ham det omtalte løfte. Derefter har han nogen tid opholdt sig her i staden. En af hans brødre, der den gang var sølieutenant, men nu står i moscovitisk tjeneste, har da givet ham det råd, at han først skulde göre sig dygtig i navigation; derfor har han altså gjort rejsen til »Genua« og Vestindien og håber nu at have profiteret så meget i navigationen og commandoen til søs, at han tör underkaste sig en examen, og beder derfor om, at den første, ledige plads som søkadet må tilfalde ham. — Her er lige saa lidet som ved den tidligere ansøgning tale om de udmærkede vidnesbyrd, han har faet af sine foresatte, om at han »altid har været rask til arbejdet, dristig og munter i den hårdeste kuling« o. s. v. Allermindst har, som Bohr fortæller, den gamle kapitajn på *Ostindiefareren* ladet falde de varslende ord, at »der var en dygtig natur i ham, der i tidens løb vilde göre ham til en stolt sømand«, af den gode grund, at han aldeles *ikke* havde været paa en rejse til Østindien; men han ønsker ikkun at faa sine kundskaber prøvede,

og Frederik den fjerde har paa ekstrakten skrevet det ene ord:
»examiniren«.

I en tid af to til tre måneder væntede han efter svar paa disse memorialer; men da det ikke kom, henvendte han sig atter til kongen i en ansøgning, der lyder sålunde:

Stormectigste Konge
Allernaadigste Arve Herre!

Jeg indgaf for nogen Tid siden for Deris Kongelige Mayestets Naade Trone Min Allerunderdanigste Supplique, hvor Jeg Alledymygest var bönfaldende, at Jeg til een Cadettis platz Allernaadigst maatte forhielpis; hvor paa det Allernaadigste behagde Eders Kongelige Mayestet med den resolution mit ydmyge andragende at benaade, Nemblig at Jeg til den første skulle blive emplojeret, for hvilchet Jeg udj dybeste underdanighed Min Alledymygeste tachsigelser aflegger. Men som Jeg nu $\frac{1}{4}$ Aar dereffter med lengsel hafuer forvartet, Og Mine ForEldre Ved den U-lychelige Trundhiemsche Ildebrand i een Stor fattigdom er geraadet, saasom de den Tid med Voris ganske familie iche var hiemme-Værende, forefant ved deris hiem Komst iche alleniste deris huuser (sic) Men end og alt hvad de eyede og hafde i Aske jammerligen at Være ødelagt, Lit for sig Self, langt Mindre noget for Min Subsistence her paa Steden, er eyende, saa Jeg nu iche lengere uden Lejlighed her paa Steden Kand forblive. Alt saa i dybeste underdanighed indfalder Jeg atter igien for Deris Kongelige Mayestet med Alledymygeste Bön og Begiæring at Jeg til den nu wordende vacante Platz ved Cadetterne Allernaadigst maatte Forhielpis, og er det nu fra den første tid af over 3 Aar, siden Jeg der paa Promission erlangede, Formoder Allerunderdanigst, At Jeg til denne platz blifuer forhiulpet, Og effter slig naade understaar Jeg mig atter igien at andholde, at Jeg Allernaadigst maatte Forlovis med de nu udeløbende Oost-Indiske Skiber (sic) Mig at forsøge, Saasom mit Sind til Intet andet er inclinerende end Mig til Mit Fødelands Bæste at perfectionere. Jeg ervarter Allerunderdanigst Deris Mayestets Naadigste resolution hvor paa Min heele Velfærd beroer, hvilchen Gud igien rigeligen vil belønne af

Deris Kongelige Mayestets
underdanigst og Ringe tienere
Petter Vessel.

Hafniæ die 5. Octob.
1708.

Spørgsmaal og Svar.

7.

I Aalborg Tingbøger for Aarene 1637—39 nævnes oftere i Retstrætter som bosat i Aalborg »velb. Julius de Fey eller Fei«. At Manden har været af Adel, betegner saavel det stadigt tilføjede »velb.« som ogsaa, at hans »Frue« nævnes et Sted. Da der vel næppe gives nogen dansk Adelslægt af dette Navn, spørges, om der kan paapeges, hvorfra Slægten ellers maatte stamme.

D. H. Wulff, Adjunkt i Aalborg.

»En fransøsk Herremand Julius de phei« var gift med Inger Galt, Datter af Ebbe Andersen Galt, som i sin Tid havde eiet Birkelse og Søholt, men paa Grund af uheldige Godstransactioner, maaskee ogsaa paa Grund af sit Ægteskab med en ufri Kvinde, ved Aar 1615 forlod sit Fædreland og bosatte sig i Lybek (efter andre Beretninger i Basel).

Foruden de paa Stamtavlen i Saml. til jydsk Hist. og Top. IV S. 79 meddelte sparsomme Efterretninger om Inger Galt og hendes Broder Peder, vidste man hidtil Intet om deres senere Skjæbne og det er derfor ganske interessant, at Mr. »de phei« og hans Frue ere gjenfundne i Aalborg, hvor de vel sagtens ere tyede hen for at faae en Haandsrækning af hendes Frænder af Slægten Kaas, som da eiede hendes fædrene Gaard Birkelse.

Thiset.

8.

I Præstø Kirkebog findes $\frac{2}{5}$ 1746 en Dreng døbt og kaldet Christian Conrad Ørn, $\frac{2}{3}$ 47 en Dreng, Friderich Christian, og $\frac{1}{8}$ 49 en Pige, Catharina Christine. Forældrene vare Licent. medicinæ Hugo Fridrich Ørn (1747 kaldes han »Doctor«) og Marie Christine Studsgaard. Blandt Fadderne findes to Comtesser Danneskjold og forresten Oberster, Majorer og Lieutenanter, hvilket nok kan tyde paa, at han har været virkelig Læge og ikke en Feltskjær, som ellers almindelig fandtes som Militærlæger. Da jeg intet andet Sted har truffet paa en Læge af dette Navn, vilde enhver Meddelelse om denne Mand være særdeles velkommen.

V. Ingerslev, Læge i Præstø.